

Sygn. akt VIII U 135/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO w Gdańsku Hanna Witkowska-Zalewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Iwona Lawrenc

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy T. J. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania T. J. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 23 listopada 2012 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje T. J. (2) prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach poczynając od dnia 01 grudnia 2012r.

/na oryginale właściwy podpis/

Artykuł I. U Z A S A D N I E N I E

Decyzją z dnia 23 listopada 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu T. J. (2) prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem nie osiągnął on wieku emerytalnego oraz nie udowodnił on 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony T. J. (2) domagał się uwzględnienia jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku, w charakterze spawacza.

Ubezpieczony podniósł, iż w powyższych okresach wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, dział XIV, pkt 12.

Nadto, ubezpieczony podkreślił, iż zajmował się spawaniem blach – konkretnego materiału, od którego określono jego stanowisko pracy jako blacharz – spawacz, natomiast pracami stricte blacharskimi zajmował się stale inny pracownik, zatrudniony na stanowisku blacharza.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji. Pozwany wskazał, iż ubezpieczony zatrudniony jako blacharz – spawacz nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych obowiązujących na danym stanowisku pracy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

T. J. (2), ur. (...), w dniu 30 października 2012 roku złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W toku postępowania przed organem rentowym wnioskodawca udowodnił 28 lat i 3 miesiące okresów składkowych i nieskładkowych.

Organ rentowy nie uwzględnił do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Decyzją z dnia 23 listopada 2012 roku odmówił on ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na fakt, iż nie osiągnął on wieku emerytalnego oraz nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach (niesporne).

W okresie od 20 października 1970 roku do 31 sierpnia 1996 roku ubezpieczony był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w (...) Zakładach (...) w G., w charakterze spawacza. Do dnia 20 października 1971 roku odbywał wstępny staż pracy. Legitymuje się książką spawacza nr (...) i nr 662/88 oraz kartą spawacza założoną przez Związek Zakładów (...).

W okresie od 15 listopada 1976 roku do 28 marca 1977 roku ubezpieczony odbył przeszkolenie spawalnicze – podstawowy kurs spawania gazowego (nr kursu 76/451/SŁ), a podstawowy kurs spawania elektrycznego nr 88/586 odbył w okresie od 7 marca 1988 roku do 24 maja 1988 roku.

Świadczenie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 21 sierpnia 1997 roku oraz świadectwo pracy z dnia 16 sierpnia 1996 roku w punkcie 8 potwierdzają, iż w okresie od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach w zakresie spawania elektrycznego i gazowego.

Ubezpieczony w tym okresie spawał elementy przy remontach autobusów, a następnie samochodów ciężarowych marki Jelcz. Spawał też karoserie, szkielety i wycinał blachę, tzn. dokonywał odpalania blachy. Ubezpieczony współpracował z blacharzem, który przygotowywał elementy, następnie spawane przez niego (dowód: świadectwo pracy, umowa o pracę, odpis karty spawacza, odpis książki spawacza w aktach osobowych w kopercie – k. 65 akt sprawy, świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 13 akt ubezpieczeniowych, zeznania świadka A. O. – k. 27 – 28, zeznania świadka A. R. – k. 28, zeznania świadka E. W. – k. 28 – 29, zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony – 00:03:59 – 00:08:34 płyta CD w kopercie – k. 67 w zw. z k. 26 – 27, kserokopie książki spawacza Nr (...), Nr (...) z adnotacjami o kursach w aktach osobowych w kopercie – k. 49).

W okresie od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczony był zatrudniony, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w G., w charakterze spawacza. Świadectwo pracy z dnia 31 lipca 2008 roku w punkcie 8 potwierdza, iż w powyższym okresie wykonywał on pracę w szczególnych warunkach, na stanowisku blacharza – spawacza.

Ubezpieczony jako spawacz, w przypadku awarii autobusów, spawał i wstawiał nowe profile, resory, rury. Pracował w brygadzie złożonej z mechanika, tapicera, spawacza, lakiernika (dowód: świadectwo pracy, umowy o pracę w aktach osobowych w kopercie – k. 49, zeznania świadka E. W. – k. 28 – 29, zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony – 00:03:59 – 00:08:34 płyta CD w kopercie – k. 67 w zw. z k. 26 – 27).

Współpracownikowi ubezpieczonego – E. W. – od 30 października 2007 roku przysługuje prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy zaliczył jego okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. do pracy

w warunkach szczególnych (dowód: oświadczenie – k. 19 akt ubezpieczeniowych E. W., świadectwo pracy – k. 17 akt ubezpieczeniowych E. W., decyzja – k. 43 – 45 akt ubezpieczeniowych E. W.).

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych, aktach ubezpieczeniowych E. W. oraz w aktach osobowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków A. O., A. R., E. W. oraz zeznaniom ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony jako spójnym, zgodnym oraz wzajemnie się potwierdzającym.

Sąd zważył, co następuje:

Artykuł III. Odwołanie ubezpieczonego T. J. (2) należało uwzględnić.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest prawo do emerytury określonej w przepisie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009, Nr 535 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet, okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet, nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Ubezpieczony swoje prawo do emerytury w obniżonym do 60 lat wieku emerytalnym wiąże z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych, a zatem stosownie do art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej wymaganym jest, aby wykazał on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, ze zm.), t.j. pracy wymienionej w wykazie A tegoż rozporządzenia.

Wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy (**§ 2 ust. 2**).

Trzeba zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem, w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu (...) roku ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie jest członkiem OFE. Bezspornie zatem, ubezpieczony, poza 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych przebyłym do dnia 1 stycznia 1999 roku, spełnia wszystkie pozostałe wymienione w art. 184 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej warunki do przyznania dochodzonego świadczenia.

Wobec powyższego, przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach mogą zostać uznane okresy zatrudnienia ubezpieczonego od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Sąd uznał zatem za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornych okresach. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

Sąd w związku z tym przeprowadził na tę okoliczność postępowanie dowodowe z dokumentów z akt osobowych, dokumentów z akt ubezpieczeniowych, z zeznań świadków oraz z zeznań ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

W sądowym postępowaniu odwoławczym, jak już wskazano, okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, Lex Polonica, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84, Lex Polonica). Powtórzyć należy, iż decydujące znaczenie ma rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożone świadectwo pracy w szczególnych warunkach, określające stanowisko pracy, ponieważ o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Należało zatem oprzeć się z jednej strony na zachowanej dokumentacji pracowniczej, a z drugiej na dowodach w postaci zeznań świadków przesłuchanych w sprawie oraz z zeznań ubezpieczonego.

Po przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd stwierdził, iż ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych w okresach od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku. Sąd zważył, iż w dokumentacji pracowniczej figurują nazwy stanowisk pracy ubezpieczonego jako blacharz - spawacz. Jednakże, jak już zostało wskazane i co należy podkreślić, o zaliczeniu danego rodzaju pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach decyduje nie nazwa zajmowanego stanowiska, ale charakter wykonywanych czynności. Charakter wykonywanych przez ubezpieczonego czynności w spornych okresach Sąd ustalił na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Współpracownicy ubezpieczonego ze spornych okresów zatrudnienia – świadkowie A. O., A. R. oraz E. W. - zgodnie zeznali, iż ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w spornych okresach wyłącznie jako spawacz. Świadkowie podali zakres wykonywanych przez ubezpieczonego obowiązków zawodowych. Zdaniem Sądu, świadkowie ci posiadają odpowiednią wiedzę na temat charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy, byli zatrudnieni wraz z nim w tym samym okresie, w tym samym zakładzie pracy. Zatem przyjąć należy, iż są oni najlepiej zorientowani co do charakteru i specyfiki pracy ubezpieczonego w spornych okresach. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw, by kwestionować ich wiarygodność w zakresie ustaleń dotyczących charakteru pracy ubezpieczonego w spornych okresach. Zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony znalazły odzwierciedlenie w zeznaniach świadków.

Ponadto, jak zostało ustalone, ubezpieczony posiada uprawnienia do spawania. Nadmienić również należy, iż legitymuje się on stosownymi zaświadczeniami o pracy w warunkach szczególnych, w których pracodawca odnotował, że wykonywał pracę w warunkach szczególnych w zakresie spawania. Nie ma przy tym znaczenia, iż pracodawca

określił stanowisko pracy ubezpieczonego jako blacharz – spawacz, bowiem – jak zostało ustalone – ubezpieczony w spornych okresach wykonywał wyłącznie czynności spawacza.

Sąd zważył również, iż organ rentowy przyznał prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach współpracownikowi ubezpieczonego – E. W., zaliczając jego okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w G. do pracy w warunkach szczególnych. Dokumentacja pracownicza E. W. również posługuje się nazwą stanowiska pracy jako blacharz – spawacz. Z niewiadomych względów zatem organ rentowy odmówił zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego w charakterze spawacza.

W związku z powyższym, wskazać należy, iż analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego pod kątem charakteru pracy ubezpieczonego w okresach od 20 października 1971 roku do 31 sierpnia 1996 roku oraz od 5 września 1996 roku do 31 grudnia 1998 roku wyraźnie wskazuje, iż była to praca w warunkach szczególnych. W tych okresach ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, tj. pracę spawacza, wymienioną w wykazie A, dziale XIV, poz. 12 cytowanego rozporządzenia, tj. prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

Uwzględnienie ww. okresów zatrudnienia wskazuje, iż staż pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 cytowanego rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania ubezpieczonemu świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym. W ocenie Sądu, ubezpieczony spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ ukończył 60 rok życia, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie jest członkiem OFE, a także spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Z wyżej przytoczonych względów, Sąd, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami zmienił decyzję organu rentowego i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od daty ukończenia 60 lat, mając na uwadze dyspozycję art. 129 w zw. z art. 100 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej.

SSA w SO H. Witkowska - Zalewska